

§ 11 MILJØGODKENDELSE

af husdyrbruget
T. O. R. Skole Vej 5
7900 Nykøbing M

18. maj 2016

Indholdsfortegnelse

1	Registreringsblad	4
2	Resume	5
3	Afgørelse om miljøgodkendelse	6
4	Vilkår	7
	4.1. Generelle vilkår	7
	4.2. Husdyrbrugets anvendelse af BAT	7
	4.3. Husdyrbrugets anlæg	9
	4.4. Husdyrbrugets arealer	11
5	Husdyrbrugets anvendelse af BAT	12
	5.1. BAT-niveau	12
	5.2. Management og egenkontrol	13
	5.3. Energiforbrug	13
	5.4. Vandforbrug	14
	5.5. Gødningsopbevaring, -håndtering og -udbringning	14
	5.6. Foder	15
6	Husdyrbrugets anlæg	16
	6.1. Lokalisering og landskabsvurdering	16
	6.2. Indretning og drift	16
	6.3. Lugt	17
	6.4. Støj	17
	6.5. Lys	18
	6.6. Skadedyr	18
	6.7. Støv	18
	6.8. Transport	18
	6.9. Spildevand	19
	6.10. Gødningsopbevaringsanlæg	19
	6.11. Affald	19
	6.12. Kemikalier og pesticider	20
	6.13. Olie og brændstof	20
	6.14. Driftsforstyrrelser og uheld	20
	6.15. Ammoniak fra anlægget	20
	6.16. Husdyrbrugets ophør	22
7	Husdyrbrugets arealer	23
	7.1. Ejede og forpagtede arealer	23

7.2.	Nitrat til grundvand	23
7.3.	Kvælstof til overfladevand	24
7.4.	Fosfor.....	25
7.5.	Ammoniakfordampning fra udbringningsarealerne	26
8	Bilag IV-arter.....	27
9	Alternative muligheder	28
10	Offentliggørelse.....	29
11	Klagevejledning.....	30
12	Retsbeskyttelse.....	31
13	Bilag.....	32

1 Registreringsblad

Titel: § 11 miljøgodkendelse af husdyrbruget
T. O. R. Skole Vej 5, 7900 Nykøbing M

Dato for ikrafttrædelse: 18. maj 2016

CVR-nr.: 14810595

CHR-nr.: 39477

Ejendomsnr.: 7730063567

Ansøger: Hans Ejner Bertelsen
Mariesmindevej 7
7970 Redsted M
Tlf.nr: 9776 2075
Mobil: 4019 9175
E-mail: hemb@mariesminde.dk

Konsulent: LandboNord, Bodil Ulbjerg Jørgensen
Erhvervsparken 1
9700 Brønderslev
Tlf.nr. 9624 2599
E-mail: buj@landbonord.dk

Tilsynsmyndighed: Morsø Kommune

Ansøgningskema: 83684

Version: 5

2 Resume

Morsø Kommune har den 20. januar 2016 modtaget en ansøgning om § 11 miljøgodkendelse på T. O. R. Skole Vej 5, 7900 Nykøbing M.

Der søges om at udvide dyreholdet fra 4.500 slagtesvin (30-104 kg) til 5.250 slagtesvin (32-110 kg). Produktionens størrelse udvides fra 111,1 DE til 141,6 DE. Udvidelsen skyldes en stigende effektivitet i stalden, og der sker derfor ikke bygningsmæssige ændringer i forbindelse med udvidelsen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer udgør i alt 178,6 ha. Ansøger ønsker at afsætte 72 DE svinegylle til godkendt biogasanlæg. Bedriftens udbringningsarealer godkendes til at modtage 245,1 DE svinegylle. Husdyrgødningen udbringes med 1,37 DE pr. ha med et krav om 5 % ekstra efterafgrøder på bedriftens arealer.

Morsø Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke har en væsentlig negativ indvirkning på naboer, miljø, natur og landskabelige værdier.

3 Afgørelse om miljøgodkendelse

Morsø Kommune meddeler hermed en § 11 miljøgodkendelse til husdyrbruget på T. O. R. Skole Vej 5, 7900 Nykøbing M.

Der meddeles godkendelse til en udvidelse af dyreholdet fra 4.500 slagtesvin (30-104 kg) til 5.250 slagtesvin (32-110 kg). Produktionens størrelse udvides fra 111,1 DE til 141,6 DE. Udvidelsen foretages udelukkende i eksisterende stalde.

Der meddeles godkendelse til udbringning af 245,1 DE svinegylle på bedriftens udbringningsarealer, der i alt udgør 178,6 ha. Husdyrgødningen kan udbringes med 1,37 DE pr. ha med et krav om 5 % ekstra efterafgrøder. Derudover kan der afsættes 72 DE svinegylle til godkendt biogasanlæg.

Morsø Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening, og drives på en måde, der er foreneligt med omgivelserne. Det sker ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen og efterlever vilkårene i denne godkendelse.

Morsø Kommune har vurderet at projektet ikke vil påvirke Natura2000-områder væsentligt eller ødelægge plantearter, eller yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter.

Godkendelsen er meddelt efter § 11 i husdyrgodkendelsesloven¹.

Da ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt som reaktion på en indskærpelse, meddelt efter tilsyn på ejendommen 29. oktober 2015, anser Morsø Kommune godkendelsen for taget i brug den samme dag som den er meddelt. Herefter skal alle ændringer i dyrehold og drift af arealer være gennemført inden for 1 år.

Hvor intet andet er nævnt, er vilkårene gældende fra den dag godkendelsen meddeles. Husdyrbruget skal leve op til gældende lovgivning uanset indholdet i denne godkendelse.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledningen fremgår af afsnit 11.

Malene Fogh
Miljømedarbejder
Natur og Miljø

Nykøbing Mors den 18. maj 2016

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 868 af 3. juli 2015

4 Vilkår

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

4.1. Generelle vilkår

- 1) Godkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift. Herudover skal driftspersonalet til enhver tid være gjort bekendt med godkendelsens indhold og betingelser.
- 2) Udvidelsen skal være påbegyndt inden 1 år fra godkendelsen meddeles. Herefter skal projektet gennemføres inden for 1 år. Sker dette ikke, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der ved udløbet af de 2 år eller i løbet af de 2 år er registreret på ejendommen, under forudsætning af at de øvrige vilkår er overholdt. Driftsherren skal underrette tilsynsmyndigheden, såfremt besætningens størrelse 2 år efter meddelelsen ikke har nået den godkendte størrelse.

4.2. Husdyrbrugets anvendelse af BAT

BAT-niveau

- 3) Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin må maksimalt være 3.147 kg P pr. år.

N ab dyr pr. slagtesvin pr. år beregnes ud fra følgende ligning:

$$((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv} / 1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst})$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal producerede slagtesvin pr. år	5.250
Indgangsvægt, kg	32
Afgangsvægt, kg	110
FEsv pr. kg tilvækst	2,86
Gram fosfor pr. FEsv	4,61
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,5994

- 4) Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - Antal producerede dyr
 - Gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt)
 - Foderforbrug pr. kg tilvækst
 - Det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEsv i foderblandingen
- 5) P ab dyr skal beregnes for slagtesvin. På baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger skal P ab dyr beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder. Perioden skal svare til den periode, som gælder for beregning af type 2-korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet. Første periode skal derfor ligge inden for intervallet 15. september 2016 til 15. februar i 2018.
- 6) Der skal udarbejdes en ny blandeforskrift ved ændringer i råvarer eller mængder, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 7) Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Management og egenkontrol

- 8) Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal, være opstillet overskueligt, opdateret og let tilgængelig for tilsynsmyndigheden. Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.
- 9) Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
 - Dyreholdets størrelse (årsproduktion)
 - Forbrug af el, olie og vand
 - Kvitteringer for afleveret affald jf. vilkår 18

Energiforbrug

- 10) Ved nyanskaffelser af driftsanlæg og -maskiner skal der, i det omfang det ligger inden for en rimelig økonomisk ramme, anvendes den bedst tilgængelige teknologi. Tilsynsmyndigheden kan, på baggrund af tilsyn med vilkår 9, kræve at der foretages et energieftersyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer på ejendommen gennemgås. Der udarbejdes en handleplan, med redegørelse for husdyrbrugets anvendelse af mest energibesparende foranstaltninger i produktions- og driftsøjemed, hvis tilsynsmyndigheden vurderer at det er nødvendigt.

Vandforbrug

- 11) Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.

Gødningsopbevarings, -håndtering og -udbringning

- 12) Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderen kan rumme den mængde gylle, der påtænkes udpumpet.
- 13) Hvis der forekommer spild skal det straks opsamles.

4.3. Husdyrbrugets anlæg

Indretning og drift

- 14) Husdyrbruget godkendes til et maksimalt dyrehold med en sammensætning og placering som anført i nedenstående tabel:

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	Vægt	Stipladser	DE
1	Slagtesvine-stald	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	Slagtesvin	5.250	32-110 kg	1.200	141,6
I alt							141,6

Støj

- 15) Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet må ikke overstige følgende grænseværdier, målt ved nabobeboelser.

Ugedag	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Mandag – fredag	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref. tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	Ref. tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref. tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref. tid ½ timer

Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser. Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt.

Almindelig kørsel med traktorer og andre maskiner er ikke omfattet af støjkravet.

Lys

- 16) Udendørs belysning skal være forsynet med bevægelsessensor, der sikrer at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen.

Skadedyr

- 17) Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Affald

- 18) Kvitteringer for leveret affald til henholdsvis miljøstation, genanvendelse og forbrænding skal gemmes i minimum 3 år, og fremvises på kommunens forlangende.

Driftsforstyrrelser og uheld

- 19) Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld. Ved uheld, der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks kontaktes via tlf. 112.
- 20) Der skal altid foreligge en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld. Beredskabsplanen skal kontrolleres/revideres mindst 1 gang om året, samt såfremt det viser sig nødvendigt. I tilfælde af uheld skal disse noteres særskilt i en logbog.
- 21) Beredskabsplanens indhold skal være tilgængelig og kendt af gårdens ansatte og øvrige som arbejder på ejendommen og udleveres til indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende. Ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft skal personalet have adgang til en udgave af beredskabsplanen på et for dem forståeligt sprog.

Husdyrbrugets ophør

- 22) Hvis husdyrbruget ophører med driften, skal det sikres, at der sker en oprydning på ejendommen for at forebygge forurening. Ved husdyrbrugets ophør skal alle gyllebeholdere, fortanke og gyllekældre på ejendommen tømmes. Alle staldanlæg skal rengøres og alt affald bortskaffes i henhold til gældende lovgivning.
- 23) Morsø Kommune skal kontaktes med henblik på, at aftale hvilke foranstaltninger, der skal til for at fjerne forurenende kilder, herunder bygninger, silo- eller tankanlæg.

4.4. Husdyrbrugets arealer

Ejede og forpagtede arealer

- 24) Der må kun udbringes husdyrgødning på de ejede og forpagtede arealer, der er vist på bilag 4.
- 25) Der må årligt udbringes 245,1 DE svinegylle på bedriftens udbringningsarealer med et maksimalt indhold af fosfor på 5.718 kg P og et maksimalt indhold af kvælstof på 23.192 kg N.
- 26) Udbringningsarealerne må ikke tilføres anden husdyrgødning, anden organisk gødning eller affald til jordbrugsformål end nævnt i vilkår 25.

Anden afsætning af husdyrgødning

- 27) Der må årligt afsættes op 72 DE svinegylle til et godkendt biogasanlæg, og gødningen må ikke tages retur til bedriften.

Kvælstof til overfladevand

- 28) På bedriftens udbringningsarealer skal der hvert år være 5 % efterafgrøder ud over det til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder. Det skal kunne kontrolleres på tilsyn.

5 Husdyrbrugets anvendelse af BAT

For at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold, er det væsentligt at foretage en vurdering af anvendelsen af ressourcer og emission af forurenende stoffer fra produktionen. Et af miljøgodkendelseslovens hovedformål er, at det særligt skal tilsigtes at fremme anvendelsen af bedste tilgængelige teknik (BAT), herunder renere teknologi, således at ressourceforbruget og tabene af forurenende stoffer til omgivelserne bliver mindst mulig. BAT er således et bredt begreb, der for husdyrbrug omfatter alle anvendte teknikker og miljøteknologi til nedbringelse af forurening. Hvorvidt husdyrbruget lever op til kravet om anvendelse af BAT beror på en helhedsvurdering under hensyntagen til proportionalitetsprincippet. Der skal således være en miljøeffekt af investeringen, der står i forhold til omkostningerne, for at anvendelsen af den miljøforbedrende teknik kan defineres som værende BAT, ligesom der skal tages hensyn til teknikernes tekniske og praktiske egnethed som virkemiddel til nedbringelse af forurening. Endelig skal der ved vurderingen af hvad der i det konkrete tilfælde er BAT, tages hensyn til landbrugssektorens økonomiske muligheder.

5.1. BAT-niveau

Morsø Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 1.993 kg N pr. år ud fra Husdyrgodkendelse.dk. Beregningen fremgår af nedenstående tabel.

Stald	Antal dyr	Dyretype	Gulvtype	Kg HN3-N pr. dyr	Korrektion	Kg NH ₃ -N pr. stald
1	5.250	Slagtesvin	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	0,36	1,05	1.993
BAT-niveau						1.993
I/T ansøgningen						1.812

Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør 1.812 kg N pr. år.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledninger om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT, fastlægges BAT-niveau for fosfor for slagtesvin til 22,3 kg P pr. DE ab lager.

Emissionsgrænseværdien for fosfor for det aktuelle projekt må maksimalt være 22,3 kg P pr. DE ab lager x 141,6 DE = 3.158 kg P ab lager. Det aktuelle projekt ligger ifølge ansøgningen på 3.156 kg P ab lager.

Ammoniakemissionsniveauet og emissionsgrænseværdien for fosfor for det ansøgte projekt er lavere end det fastlagte BAT-niveau, og overholder dermed BAT. BAT for ammoniakemission opfyldes ved anvendelse af staldsystemer med en lav ammoniakfordampning, og ved at gyllebeholderen er overdækket. BAT for fosfor opfyldes ved at reducere indholdet af fosfor i foderet til 4,61 gram fosfor pr. FE. Der stilles vilkår til den totale mængde P ab dyr pr. år.

Morsø Kommune vurderer samlet at husdyrbruget fortsat lever op til BAT, samt at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT.

5.2. Management og egenkontrol

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT med hensyn til management: Træning og uddannelse af medarbejdere, samt registrering af vand-, energi- og foderforbrug.

Personalet uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse. Der er tilknyttet en række fagkonsulenter, der gennemgår bedriften med ejer og medarbejdere efter behov. Besætningen gennemgås sammen med dyrlæge hver 4. uge, hvor besætningens behandlingsbehov konstateres. Der føres sprøjtejournal, medicinjournal og logbog for gylletanke.

Vandforbruget holdes nede ved at kalibrere drikkevandsinstallationerne og jævnligt tjekke for utætheder i systemet. Endelig sammenholdes det årlige vandforbrug med det forrige års, sådan at stigninger kan opdages og analyseres.

Der holdes nøje øje med foderforbruget for at sikre en fortsat effektiv udnyttelse af foderet, sådan at der produceres bedst mulige grise med mindst muligt ressourcepild

Morsø Kommune vurderer at der anvendes BAT med hensyn til management og egenkontrol under forudsætning af, at der føres driftsjournal i henhold til vilkår 9.

5.3. Energiforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Lavenergibelysning, naturlig ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer samt temperatursyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

Der er mekanisk ventilation i alle staldafsnit. Ventilationsanlægget optimeres løbende og indstillinger justeres. Luftkanaler rengøres efter behov, hermed der undgås modstand i ventilationssystemet.

Der er sensorer på hovedparten af den udendørs belysning, hvilket reducerer elforbruget til lys. Der anvendes lavenergibelysning.

Ejendommens årlige elforbrug til produktionen forventes at stige fra 90.000 kWh til ca. 95.000 kWh efter udvidelsen. Der anvendes desuden ca. 5.600 liter fyrringsolie til opvarmning af stuehus.

Der stilles vilkår om en opgørelse over forbruget af el i en driftsjournal samt at tilsynsmyndigheden kan kræve at der foretages et energieftersyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer på ejendommen gennemgås.

Morsø Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes BAT med hensyn til energibesparende foranstaltninger.

5.4. Vandforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Iblødsætning af staldene inden vask, vask med højtryksrensere, brug af drikkestrug til opsamling af vandspild samt daglig inspektion og reparation af eventuelle lækager.

Der forbruges cirka 2.600 m³ årligt til drikkevand og rengøring i svineproduktionen. Det årlige vandforbrug forventes at stige til cirka 3.000 m³ efter udvidelsen.

Der foretages jævnlig kalibrering af drikkevandsinstallationer med henblik på at undgå unødigt spild. Lækager identificeres og reparerer. De enkelte staldafsnit rengøres med højtryksrensere efter hvert hold.

Da der leveres gylle til biogasanlæg er det meget vigtigt for ansøger, at der ikke sker spild af vand, der kan fortynde gyllen og give dårligere resultater i biogasanlægget samt give anledning til unødigt transport.

Det årlige forbrug af vand til drikkevand og rengøring forventes at være omkring 6.200 m³. Derudover forventes et forbrug i servicering, til vask af maskiner samt i boligen på omkring 270 m³.

For at sikre at BAT-niveauet opnås og fastholdes, er der stillet vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer samt en opgørelse over forbruget af vand i en driftsjournal.

Morsø Kommune vurderer, at der anvendes BAT med hensyn til vandforbrug.

5.5. Gødningsopbevaring, -håndtering og -udbringning

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT

- at tilpasse gødningsmængden arealets størrelse og afgrødernes behov,
- at udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og optag af næringsstoffer forekommer,
- at undgå at sprede gødningen, når markerne er mættet med vand, er oversvømmet, frosne eller dækket af sne,
- ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb,
- at sprede gødning så at lugtgener mindskes,
- at opbevare gyllen i stabile beholdere eller gyllelagune med låg/plastikdække eller flydelag

Samtlige ovenstående punkter er implementeret i dansk lov.

Der udarbejdes mark- og gødningsplan i henhold til lovkrav, således at tildelingen af næringsstoffer til afgrøderne optimeres. Kvælstoftilførslen korrigeres årligt i forbindelse med kvælstofprognosen.

Ved udbringningen tages der i videst mulig omfang hensyn til omkringboende, ligesom lovgivningens regler om udbringningstider og metoder følges. Dermed opnås mindst mulige gener, samtidig med at der tages hensyn til miljøet og planternes behov.

Flydende husdyrgødning opbevares i stabile gyllebeholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Beholderne kontrolleres hvert 5. år af en autoriseret kontrollant. Derudover tømmes de stort set 1 gang årligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse.

Der stilles vilkår om, at der inden udpumpning af gylle fra staldene skal sikres at gyllebeholderen kan rumme den udpumpede mængde samt at spild skal opsamles.

Morsø Kommune vurderer, at der er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, således at gødningsopbevaring, -håndtering og -udbringning ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

5.6. Foder

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT mht. foder: Anvendelse af foderplaner tilpasset dyrenes behov, foderanalyser samt mineralblandinger med lavt fosforindhold.

Der anvendes fasefodring til slagtesvinene, således at der anvendes 2 forskellige foderblandinger i perioden fra indsætning til slagtning. Ved fasefodring er det muligt at fodre slagtesvinene efter deres næringsstofbehov i de forskellige vægtklasser. Derved reduceres udskillelsen af kvælstof og fosfor.

Foderblandingerne tilsættes syntetiske aminosyrer. Ved at reducere proteinindholdet i foder samtidig med tilsætning af frie essentielle aminosyrer undgås at overfodre med ikke-essentielle aminosyrer. Det giver en bedre proteinudnyttelse og mindre overskydende protein, hvorved kvælstofudskillelsen mindskes. Ved at reducere protein i foder opnås desuden, at grisene mindsker vandoptagelsen, således at de udskiller mindre urin, hvilket giver en mindsket mængde gylle.

De anvendte foderblandinger tilsættes enzymet fytase, hvorved fordøjeligheden af foderet naturlige indhold af fosfor øges og udskillelsen af fosfor med gødningen reduceres.

Fodersammensætning og fodringsstrategi evalueres og tilpasses løbende, således at nyeste viden anvendes.

Morsø Kommune vurderer, at der anvendes BAT med hensyn til foder.

6 Husdyrbrugets anlæg

6.1. Lokalisering og landskabsvurdering

Ejendommen ligger omkring 1.400 meter øst for Tæbring, samt i et område der i kommuneplanen 2013-2025 er udpeget til landskabeligt vedligeholdelsesområde. Her skal udviklingen, og deraf følgende forandringer, som nyt byggeri, tekniske anlæg og ændret arealanvendelse, indpasses i den eksisterende karakter under hensyntagen til at opretholde oplevelsen af landskabet. En hensigtsmæssig placering af husdyrbrug og udformning af byggeri og anlæg, er afgørende for såvel erhvervet som for omgivelserne.

Da der ikke sker ændringer af det eksisterende anlæg, vurderes udvidelsen ikke at have indflydelse på de landskabelige værdier, de kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske og rekreative værdier i området.

Generelle afstandskrav

Etablering af anlæg samt udvidelse og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 DE, der medfører forøget forurening, skal jf. § 6 i husdyrgodkendelsesloven overholde følgende afstandskrav:

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabobeboelse	Ca. 175 meter	T. O. R. Skole Vej 8	50 meter
Byzone eller sommerhusområde	> 200 meter	Sommerhusområde ved Dragstrup Vig	50 meter
Område der i kommuneplanens rammedel er udlagt til byzone eller sommerhusområde	> 200 meter	Samme som ovenstående	50 meter
Område i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv, rekreative formål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende	> 200 meter	Lokalplan for Tæbring	50 meter

Afstandskravene er overholdt. Det er ikke vurderet, hvor vidt de generelle afstandskrav jf. § 8 i husdyrgodkendelsesloven er overholdt, da der ikke bygges nye anlæg.

6.2. Indretning og drift

Oplysninger om ejendommens indretning og placering af dyrehold fremgår af nedenstående skema, samt af situationsplanen (bilag 1). Udvidelsen af dyreholdet sker i de eksisterende stalde.

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	Vægt	Stipladser	DE
1	Slagtesvinestald	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	Slagtesvin	5.250	32-110 kg	1.200	141,6
I alt							141,6

6.3. Lugt

Husdyrgodkendelse.dk har lavet en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning og FMK-vejledningen. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger. Nedenstående skema viser at beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt.

Område	Beregningsmodel	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Enkelt bolig T. O. R. Skole Vej 8	Ny	118	115	195	Ja
Samlet bebyggelse	Ny	215	205	1.395	Ja
Eksisterende eller fremtidig byzone	FMK	358	347	3.063	Ja

Ved at sikre en høj hygiejne med rengøring mellem hold, hvor der er holddrift, sikres det, at lugtafgivelse holdes på så lavt et niveau som muligt.

Morsø Kommune vurderer, at der er taget tilstrækkeligt hensyn til omkringboende. Der stilles ingen vilkår.

6.4. Støj

Støjkilder på ejendommen er ventilationsanlæg, højtryksrensere, foderanlæg, gyllepumper, den daglige brug af traktorer, samt transporter til og fra ejendommen.

Indblæsning af foder kan ligeledes give anledning til støj, ligesom der må påregnes støj, ved transport af grise til og fra ejendommen. Stationære støjkilder er placeret inde i bygningerne.

Foderanlæg og ventilationsanlæg har kontinuerlig drift alle døgnets timer. Brugen af traktorer i det daglige vil normalt begrænse sig til dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt markarbejde ud over dette. Transporter på ejendommen samt til og fra ejendommen vil i nogen grad være sæsonbestemt i forbindelse med forårsarbejdet samt efterårets høstarbejde i marken. Gyllepumper kører ca. 1 gang om ugen.

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener, stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Under forudsætning af at vilkåret overholdes vurderer Morsø Kommune, at der tages tilstrækkeligt hensyn til omgivelserne.

6.5. Lys

Lys vil efter behov være tændt i dagtimerne, hvor behovet er størst. Der er ikke lys i staldene om natten. I staldafsnittene slukkes lysene manuelt ved arbejdstids ophør.

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige lysgener stilles der vilkår til udendørs belysning.

Under forudsætning af at vilkåret overholdes vurderer Morsø Kommune, at der tages tilstrækkeligt hensyn til omkringboende og de landskabelige værdier.

6.6. Skadedyr

Skadedyr bekæmpes generelt i henhold til fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi samt kommunens anvisninger. Der er fast aftale med rottebekæmpelsesfirma, der aflægger farmen besøg 4 gange årligt. Eventuelle flueproblemer i staldafsnittene bekæmpes med gyllefluer.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så skadedyrsangreb forebygges.

For i fremtiden også at sikre naboer, vil der blive stillet vilkår om fortsat at bekæmpe fluer i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

6.7. Støv

De væsentligste støvkilder på ejendommen er håndtering af halm til strøelse, samt håndtering af foder.

Det vurderes, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde, for eksempel i forbindelse med høst, vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

6.8. Transport

Den interne transport på ejendommen er indrettet, så det giver mindst mulig gene for naboer. Hovedparten af arealerne ligger tæt på ejendommen og der er begrænset transport af mindre offentlige veje. Gylletransporter og transporter med markafgrøder er sæsonbetonet, medens øvrig transporter med dyr og foder er jævnt fordelt over hele året. Gyllekørsel på offentlig vej udføres af maskinstation til buffertank i marken. Antallet af transporter forventes som det ses i tabellen nedenfor.

Transporter	Nudrift	Ansøgt
Indlevering af smågrise	52	52
Afhentning af slagtesvin	52	52
Afhentning af døde dyr	50	50
Levering af foder	160	178
Kørsel med husdyrgødning	80	104
Kørsel med halm	7	7
Levering af fyringsolie	5	5
I alt	406	448

Det er Morsø Kommunens vurdering, at transporterne ikke vil virke væsentligt generende i lokalområdet. Der stilles ingen vilkår.

6.9. Spildevand

Der forventes ingen ændringer i mængden af tagvand fra slagtesvinestalden samt øvrige produktionsbygninger, da der ikke sker bygningsmæssige ændringer. Den årlige mængde forventes at være 1.770 m³.

Tagvand fra svinestalde, øvrige produktionsbygninger samt stuehus ledes til terræn. Sanitært spildevand opsamles i septiktank ved stalden.

Det vurderes, at spildevandsforholdene er forsvarlige og der stilles derfor ingen vilkår.

6.10. Gødningsopbevaringsanlæg

På T. O. R. Skole Vej 5 er der en gyllebeholder fra 2005 på 3.000 m³ med fast overdækning.

I kapacitetsopgørelsen – bilag 2 – er der redegjort for tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Der stilles ingen vilkår.

6.11. Affald

Døde dyr afhentes af DAKA i henhold til gældende regler.

På ejendommen er der affaldscontainer til dagrenovation, plastik og papir/nylonsække, der bortskaffes via kommunal ordning.

Spraydåser, lysstofrør og elektroniskaffald samles sammen og bortskaffes via kommunal ordning.

Ansøger skal til enhver tid efterleve reglerne i bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr², samt håndtere og bortskaffe affald i overensstemmelse med kommunens regulativer. Der stilles vilkår til at kvitteringer for leveret affald til henholdsvis miljøstation, genanvendelse og forbrænding skal gemmes i minimum 3 år, og fremvises på kommunens forlangende.

² Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde dyr nr. 558 af 1. juni 2011

6.12. **Kemikalier og pesticider**

Der opbevares inden farlige kemikalier eller pesticider på ejendommen, og der stilles derfor ingen vilkår.

6.13. **Olie og brændstof**

På ejendommen er der en fyringsolietank.

Fyringsolie skal til enhver tid opbevares i overensstemmelse med olietanksbekendtgørelsen. Der stilles derfor ikke vilkår til olieopbevaringen.

6.14. **Driftsforstyrrelser og uheld**

Den største risiko for omgivelserne er uheld med gylle. Enten sprængning af beholder eller uheld i forbindelse med håndtering af gylle. Endvidere kan der ske uheld ved pumpning af gylle fra staldanlæg til fortank. Der er indført procedurer og foretaget diverse foranstaltninger for at begrænse uheld og omfanget af eventuelle uheld.

Inden overpumpning af gylle fra stalde til gyllebeholderne tjekkes det, om der er plads i gyllebeholderne. Pumpning af gylle fra gyllebeholder sker under opsyn. Gyllebeholderen tømmes normalt 1 gang årligt med henblik på inspektion.

Ved uheld med et ikke uvæsentligt udslip af gylle, kontaktes Morsø Kommune straks. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112. I forbindelse med udvidelsen er der udarbejdet en beredskabsplan (se bilag 3) på ejendommen, der beskriver handling i tilfælde af brand, gylle- eller olieudslip, strømsvigt og spild af kemikalier. Denne skal anvendes ved uheld eller forureninger, der har en størrelse, der kan få konsekvenser for det eksterne miljø. Det sikres, at personale er informeret om, hvordan man skal forholde sig, hvis der sker uheld. Der er desuden en generator, der kan anvendes ved strømsvigt på ejendommen.

Det vurderes på den baggrund, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning. Der stilles imidlertid vilkår om, at alarmcentralen skal alarmeres, hvis der sker et uheld. Der stilles desuden vilkår om, at beredskabsplanen skal opdateres, være tilgængelig og kendt af de ansatte, samt ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft oversættes til, i et for dem forståeligt sprog.

6.15. **Ammoniak fra anlægget**

Beskyttelsesniveau for ammoniakdeposition

Nærmeste kategori 1 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for Natura 2000-områder, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 7, ligger ca. 2.100 meter N-NV for ejendommen. Det drejer sig om et rigkær (Naturtypenr. 7230). Der er foretaget en ammoniakdepositionsberregning på dette område, som viser, at der en totaldepositionen fra husdyrbruget på 0,0 kg N, og området vurderes dermed ikke at blive negativt påvirket af udvidelsen på T. O. R. Skolevej 5. Der er foretaget flere depositionsberregninger på ammoniakfølsomme natur i dette område, der alle viser det samme.

Nærmeste kategori 2 natur, som omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura2000-områder, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 7, ligger ca. 2.000 meter N-NV for ejendommen. Det drejer sig kystoverdrevet i tilknytning til ovenfor anførte Natura2000-område. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberægning på dette område, som viser, at der er en totaldeposition fra husdyrbruget på 0,0 kg N, og ingen merdeposition som følge af udvidelsen. Udvidelsen vurderes således ikke at påvirke naturtilstanden i overdrevet i negativ retning.

Nærmeste kategori 3 natur, ligger ca. 500 meter syd for ejendommen. Kategori 3 natur omfatter øvrige ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1 eller 2. Det er heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt ammoniakfølsomme skove. Overdrevet modtager ingen merbelastning som følge af udvidelsen, og totalbelastningen er beregnet til 0,2 kg N/ha/år. Det samme er gældende for to § 3 beskyttede moser, der ligger ca. 650 meter vest og nord for ejendommen. Det fastlagte beskyttelsesniveau for kategori 3 natur er dermed overholdt. Overdrevet er første gang registreret som § 3 beskyttet natur i 2013 i forbindelse med Statens § 3 registrering. Der er tale om et surt overdrev af moderat kvalitet. Baggrundsbelastningen i området er senest opgjort til 15 kg N/ha/år. Tålegrænsen for ammoniak ligger for sure overdrev i intervallet 10-20 kg N/ha/år. Med henvisning til områdets vurderede tilstand vurderes en merbelastning på 0,2 kg N/ha/år ikke at medføre en tilstandsændring af området. Moserne vest og nord for ejendommen har et tålegrænseinterval på 15-25 vurderet ud fra plantesammensætningen ved seneste besigtigelse (fra henholdsvis 1986 og 1987), der indikerer kalkholdig bund. En øget ammoniakdeposition på 0,2 kg N/ha/år vurderes ikke at give anledning til en tilstandsændring i disse naturområder.

Ammoniakemissionen fra T. O. R. Skolevej 5 vurderes således ikke at medføre negativ påvirkning af omkringliggende naturområder.

Ammoniakdeposition på Natura2000-områder

Det nærmeste Natura2000-område ligger over 2.100 meter nord for ejendommen, og er EU fuglebeskyttelsesområde nr. 25: Mågerodde og Karby Odde og Habitatområde nr. 42: Mågerodde og Karby Odde. Udpegningsgrundlag og særlige trusler mod områdets tilstand fremgår af bilag 6.

Ammoniakemissionen fra T. O. R. Skolevej 5 giver ikke anledning til en målbar ammoniakdeposition i Natura2000-området.

Morsø Kommune finder på baggrund heraf, at det ansøgte projekt isoleret set ikke via ammoniakfordampning kan få negativ indvirkning på området, herunder på arterne og naturtyperne, som området er udpeget for at beskytte.

Morsø Kommune vurderer desuden, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for Natura2000-området som følge af ammoniakemission.

Morsø Kommune konkluderer på baggrund af ovenstående, at det ikke i henhold til habitatbekendtgørelsen er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering i forhold til ammoniakpåvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder som følge af ammoniakfordampning fra anlægget.

6.16. Husdyrbrugets ophør

I forbindelse med et eventuelt ophør vil stalde blive rengjort, og gyllekummer, gylletanke og olietanke tømmes. Hvis bygningerne skal anvendes til andet formål fjernes inventar og tekniske anlæg, og bygningerne tilpasses formålet. Hvis gyllebeholderne ikke skal anvendes, vil de blive taget ud af drift.

Det vurderes, at der er taget tilstrækkelige hensyn til forureningsfare og gener ved ophør. Dette fastholdes ved vilkår 22 og 23.

7 Husdyrbrugets arealer

7.1. Ejede og forpagtede arealer

Husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer udgør i alt ca. 178,6 ha, hvoraf ca. 170,6 ha er ejede og de øvrige omkring 8 ha er forpagtede. Arealerne fremgår af bilag 4 og 5.

Der er forpagtet arealer af:

- Jørgen Johnsen, Vestmorsvej 55, 7900 Nykøbing M (lille del af areal 31-1)
- Bjarne Alsing Nørskov, Grå Stensvej 5, 7970 Redsted M (areal 34)

Bedriftens udbringningsarealer godkendes til at modtage 245,1 DE svinegylle med et maksimalt indhold af fosfor på 5.718 kg P pr. år og et maksimalt indhold af kvælstof på 23.192 kg N pr. år. Derudover kan der afsættes 72 DE svinegylle til godkendt biogasanlæg.

Der stilles vilkår til ovenstående, samt til at dokumentation herfor skal kunne fremvises for tilsynsmyndigheden.

7.2. Nitrat til grundvand

Arealerne 9, 10-1, 10-2, 31 og 31-1 ligger helt eller delvist i et indsatsområde og nitratfølsomme indvindingsområde.

Arealerne 31 og 31-1 ligger delvist i indvindingsoplandet og det grundvandsdannende opland til Tæbring Vandværk. Arealet 10-2 ligger delvist i indvindingsoplandet til Redsted Vandværk. Arealerne 9 og 10-1 ligger helt i indvindingsoplandet og delvist i det grundvandsdannende opland til Redsted Vandværk. Der er ingen af arealerne der ligger indenfor nogle af Naturstyrelsens forslag til fremtidige indvindingsområder. Arealerne 9, 10-1, 10-2, 31 og 31-1 ligger desuden helt eller delvist i områder, der har en stor sårbarhed.

Der er foretaget en beregning af nitratudvaskningen fra rodzonen fra udbringningsarealer, der ligger inden for det nitratfølsomme indvindingsområde. Beregningerne for markerne kan ses nedenfor.

Mark nr.	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (mg nitrat/l)
31-1	56	-24
31	56	-24
10-2	56	-24
10-1	56	-24
9	56	-24

Godkendelsen skal som minimum fastsætte vilkår om, at der ikke må ske en merbelastning, det vil sige en større udvaskning af nitrat fra rodzonen, hvis udvaskningen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i ansøgt drift. Nitratkoncentrationen i ansøgt drift er større end 50 mg nitrat pr. liter, men der er ingen merbelastning og projektet overholder dermed kravet.

Da der er foretaget en zonerings af det nitratfølsomme indvindingsområde, kan der ikke fastsættes vilkår, der er mere skærpende end en nitratudvaskning, der

svarer til udvaskningen fra et planteavlsbrug med standard planteavlssædskifte. Der kan imidlertid stilles vilkår om en maksimal udvaskning svarende til nitratklasse 3.

Redsted Vandværk har et nitratniveau under ca. 10 mg pr. liter, men det er svagt stigende. Tilbage i 80'erne har vandværket haft høje nitratkoncentrationer, og har lavet nye borer. Tæbring Vandværk har de sidste 15 år haft et nitratniveau under 20 mg pr. liter, og det er svagt faldende.

Der er ingen af områderne, der har truende problemer med nitrat, og der er derfor behov for en moderat beskyttelse af grundvandet. Udvasningen overholder de fastsatte krav, og Morsø Kommune vurderer derfor, at der ikke er mulighed for at kræve skærpene krav i den konkrete godkendelse.

Arealer, som ikke ligger i nitratfølsomt indvindingsområder, vurderes at være robuste i forhold til nitratudvaskning. Morsø Kommune vurderer sammenfattende, at godkendelsen ikke vil have nogen negativ indflydelse på grundvandskvaliteten i området. Der stilles derfor ingen vilkår.

7.3. Kvælstof til overfladevand

Hvis udbringningsarealer ligger inden for områder der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3, er der krav om at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne skal begrænses ved at nedsætte husdyrtrykket, og/eller ved at nedsætte nitratudvaskningen fra rodzonen ved hjælp af for eksempel ekstra efterafgrøder eller nedsat kvælstofnorm.

Nitratklasserne er udpeget på baggrund af, hvilke Natura2000-vandområder der er særligt sårbare overfor kvælstofudledning, samt hvilke afstrømningsoplande, der på grund af nedsat nitratreduktionspotentiale er i størst risiko for at belaste et Natura 2000-vandområde med udvasket nitrat fra udbringningsarealerne.

Omkring 155 ha af arealerne til udbringning af husdyrgødning ligger i nitratklasse 2, mens de resterende ligger i nitratklasse 0.

Alle arealerne afvander til "Vest for Mors". Dette giver anledning til kvælstoftilførelse til Natura2000-områderne nr. 28: Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø og nr. 42: Mågeodde og Karby Odde. Udpegningsgrundlaget og beskrivelse, jf. basisanalysen, fremgår af bilag 6 og 7.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt afskæringskriterier for skadevirkning af nitratudvaskning til overfladevand. Afskæringskriterierne kan ses her:

<http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx>

Afskæringskriterierne punkter er gennemgået i det nedenstående for arealerne. Punkt 2b er ikke relevant, da "Vest for Mors" ikke er karakteriseret som et lukket bassin eller som et meget lidt eutrofieret vandområde.

Pkt. 1: Projektet i kumulation med andre planer og projekter

Da der ikke har været et stigende dyretryk i "Vest for Mors", så er der ingen krav om at udvaskningen ikke må overstige den mængde kvælstof, der udvaskes fra et planteavlsbrug.

Udvaskningen fra DEreel er lig med udvaskningen fra DEmax, og beskyttelsesniveauet for nitratudvaskning til overfladevand er derfor overholdt. Dette overholdes ved 5 % ekstra efterafgrøder, hvilket der sættes vilkår til.

Morsø Kommune har ikke kendskab til andre nye kilder, der ikke stammer fra husdyrproduktionen, der har betydet en stigning i nitratudvaskningen i oplandet til "Vest for Mors".

Pkt. 2a: Projektet i sig selv

Det enkelte husdyrbrug må ikke bidrage med mere end 5 % af den samlede nitratudvaskningen til "Vest for Mors". Ifølge forarbejdet til Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland 1.2 Limfjorden, var den årlige gennemsnitlige nettotilførsel af kvælstof til Limfjorden i årene 2005 – 2009 på 11.454,7 tons. For at kunne påvirke med 5 % af denne mængde, skal et husdyrbrug altså bidrage med 573 tons N pr. år.

Ansøgningsskemaets beregninger viser, at den samlede mængde kvælstof, der udvaskes på husdyrbrugets arealer er omkring 10,2 ton i ansøgt drift. Afskæringskriteriet er dermed overholdt.

På den baggrund vurderer Morsø Kommune, at nitratudvaskningen, fra arealerne og fra andre planer og projekter, ikke er væsentlig for miljøtilstanden.

7.4. Fosfor

Beskyttelsesniveauet (krav til fosforoverskud) i forhold til fosfor gælder for arealer, der afvander til Natura2000-områder, der er overbelastede med fosfor. Derudover må fosforudledningen af arealerne ikke overstige det niveau, som fremkommer ved maksimalt lovligt harmonitryk. "Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø", samt dele af "Mågerodde og Karby Odde" er Natur2000-områder, der er overbelastede med fosfor.

Hvis der efter gennemførelsen af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget, stilles der ikke krav med hensyn til fosfor uanset bedriftens fosfortal.

Projekt medfører en negativ fosforbalance og Morsø Kommune vurderer derfor, at der ikke er belæg for at skærpe beskyttelsesniveauet i forhold til fosforoverskud.

Morsø Kommune vurderer, at der i øvrigt ikke er risiko for at der vil ske tab af fosfor fra udbringningsarealerne via overfladeafstrømning, erosion i vandløb og grøfter, eller via tab gennem makroporer i jorden.

Arealerne omfatter ikke områder, der skråner i en sådan grad mod vandløb, at der er risiko for direkte belastning af "Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agersø" og "Mågerodde og Karby Odde" gennem overfladeafstrømning af husdyrgødning.

Sammenfattende vurderer Morsø Kommune, at projektet ikke isoleret set eller i kumulation med andre projekter gennem fosfortab fra arealerne vil kunne påvirke de arter og naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget i "Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agersø" og "Mågerodde og Karby Odde".

7.5. Ammoniakfordampning fra udbringningsarealerne

Udbringning af husdyrgødning vil give anledning til ammoniakfordampning, der kan påvirke omkringliggende naturarealer betydeligt. I hvor høj grad naturområdet påvirkes afhænger af udbringningsteknikken, og størrelsen på udbringningsarealet. Markarealets placering i forhold til naturområdet og dominerende vindretning har også stor betydning for ammoniakdepositionen på naturområdet.

Naturpåvirkningen kan opdeles i tre scenarier i forhold til udbringningsteknikken: værste, gennemsnitlige og bedste. Udlægning af gylle med slanger vil give anledning til en markant højere ammoniakfordampning end nedfældning, ligesom udlægning om foråret vil give anledning til en markant højere fordampning end i løbet af sommeren, hvor afgrøderne er i vækst.

Selv ved den værst mulige udbringningsteknik vil ammoniakfordampning fra husdyrgødning ikke kunne give anledning til en ammoniakdeposition på mere end 0,3 kg N/ha/år ca. 250 meter fra udbringningsarealet, jf. Skov- og Naturstyrelsens bufferzonerapport fra 2004. Morsø Kommune vurderer derfor, at det kun vil være relevant at vurdere på ammoniakpåvirkning af arealer der ligger indenfor 250 meter fra ammoniakfølsomme naturområder i Natura2000-områder.

Det ansøgte projekt medfører ikke ændringer i arealdriften og giver derfor som udgangspunkt ingen merbelastning. Morsø Kommune vurderer derfor, i henhold til afskæringskriterierne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, at det kun er relevant at foretage konsekvensvurdering på naturområder der omfattes af husdyrgodkendelseslovens § 7 (kategori 1 og 2 natur), da der jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 kun kan stilles krav til merbelastning og ikke totalbelastning for kategori 3 natur. Der ligger ikke arealer indenfor 250 meter fra udbringningsarealer, og det vurderes dermed, at arealdriften ikke medfører tilstandsforringelser for kategori 1 og 2 naturområder.

Udbringningsarealerne er beliggende udenfor beskyttede naturområder. Nogle af arealerne grænser op til kategori 3 natur. Eftersom der ikke sker en ændring i arealanvendelsen vurderes det, at den ansøgte arealdrift ikke vil medføre tilstandsændringer af § 3 beskyttede naturområder. Der ligger ikke udbringningsarealer i stærkt skrånede terræn.

Det vurderes således, at arealdriften ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af omkringliggende naturområder, herunder Natura2000-områder.

8 Bilag IV-arter

Medlemslandene i EU skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for eller uden for et af de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges. Disse arter fremgår af direktivets Bilag IV.

Der er ikke registreret bilag IV-arter i nærheden af ejendommen og udbringningsarealerne. Med henvisning til områdets karakter og de enkelte arters levevis vurderes det dog, at der er odder i vandløbssystemerne langs flere af udbringningsarealerne. Denne vurderes dog ikke påvirket af husdyrproduktionen og arealdriften.

Det kan ikke udelukkes, at der findes andre arter, der er listet på Habitatdirektivets Bilag IV i nærheden af bedriften. Enkelte dyrearter omfattet af habitatdirektivets Bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring udbringningsarealerne. På baggrund af Faglig Rapport nr. 322 fra DMU og kommunens kendskab til området vurderes det at være markfirben, spidssnudet frø og stor vandsalamander. Disse arter og deres levesteder vurderes dog ikke negativt påvirket af udvidelsen, da der ikke sker nogle ændringer i arealdriften eller inddrages nye arealer i driften. Ligeledes vurderes den forøgede ammoniakemission fra husdyrbruget ikke at medføre negativ påvirkning af disse arters leve- og opholdssteder.

Morsø Kommune vurderer sammenfattende, at udvidelsen af husdyrbruget ikke giver anledning til beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne.

9 Alternative muligheder

Alternativet til det ansøgte projekt vil være etablering af en svineproduktion på en anden ejendom, men da udvidelsen sker i eksisterende bygninger som følge af effektiviseringer, vil et sådant alternativ være af rent teoretisk karakter. Det vil ikke økonomisk kunne forsvares at holde produktionsniveauet nede på T. O. R. Skole Vej 5, for at etablere en lille produktion på en anden ejendom.

0-alternativet vil medføre, at en betydelig del af smågrisene produceret på ansøgers anden ejendom skal sælges til 3.mand. Dette betyder dels øget transport og gør derudover bedriften mere sårbar, idet ansøger bliver afhængig af aftaler om afsætning smågrise. 0-alternativet vil medføre, at ejendommens produktion stagnerer. Det er nødvendigt at husdyrholdet på ejendommen kan udvides for at kunne udbygge gode produktionsresultater og fortsætte produktionen på stedet.

Morsø Kommune vurderer, at såfremt der skal opretholdes en rentabel svineproduktion på ejendommen med de arbejdspladser og den økonomiske udvikling der følger deraf, vil det være hensigtsmæssigt at godkende en udvidelse på ejendommen. Udvidelsen vil medføre en mere rentabel produktion, og give bedre muligheder for at investere i miljøforbedrende teknikker. Det er Morsø Kommunes vurdering, at der ved effektivering af denne miljøgodkendelse er valgt det alternativt der overordnet set muliggør en rentabel og fremtidssikret produktion, der ikke tilsidesætter hensynet til miljøet.

10 Offentliggørelse

Parts-/nabohøring

Et udkast til godkendelsen har været fremsendt til ansøger og naboer/omkringboende, heriblandt ejere af jordstykker, der grænser op til jordstykket hvorpå anlægget ligger, og ejere af ejendomme inden for lugtkonsekvenszonen på 466 meter, i 3 uger. Der er ikke indkommet bemærkninger i høringsperioden.

Afgørelsen

Afgørelsen er sendt til:

- Hans Ejner Bertelsen, Mariesmindevej 7, 7900 Nykøbing M
- Bodil Ulbjerg Jørgensen, Erhvervsparken 1, 9700 Brønderslev

Orientering om afgørelse er sendt til:

- Sundhedsstyrelsen – Region Nord, senord@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Morsø, dnmorsoe-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling, morsoe@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Annoncering

Afgørelsen annonceres på Morsø Kommunes hjemmeside den 18. maj 2016.

11 Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøger, Miljøministeren, Embedslægen, interesseorganisationer og andre, der må antages at have væsentlig interesse i sagen.

Ønsker du at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du kan betale gebyret med betalingskort i Klageportalen. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af en afgørelse, som følge af den tid der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Ønsker du at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvor vidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være indsendt senest **den 15. juni 2016**.

En eventuel klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Ønskes ansøgningen indbragt for domstolene, skal det ske inden 6 måneder fra afgørelsen er offentliggjort.

12 Retsbeskyttelse

Godkendelsen er gældende fra tidspunktet for offentliggørelse af den endelige godkendelse. Med godkendelsen følger 8 års retsbeskyttelse. Morsø Kommune skal dog tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, såfremt der fremkommer nye oplysninger om skadevirkninger ved forureningen og dette ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, jf. lovens § 40 stk. 2.

Morsø Kommune skal tage godkendelsen op til revurdering, når der er forløbet 8 år efter godkendelsen, jf. lovens § 41 stk. 3, og derefter mindst hvert tiende år. Den første revurdering skal således igangsættes i 2024.

13 Bilag

Bilag 1: Situationsplan

Bilag 2: Kapacitetsopgørelse

Bilag 3: Beredskabsplan

Bilag 4: Udbringningsarealer

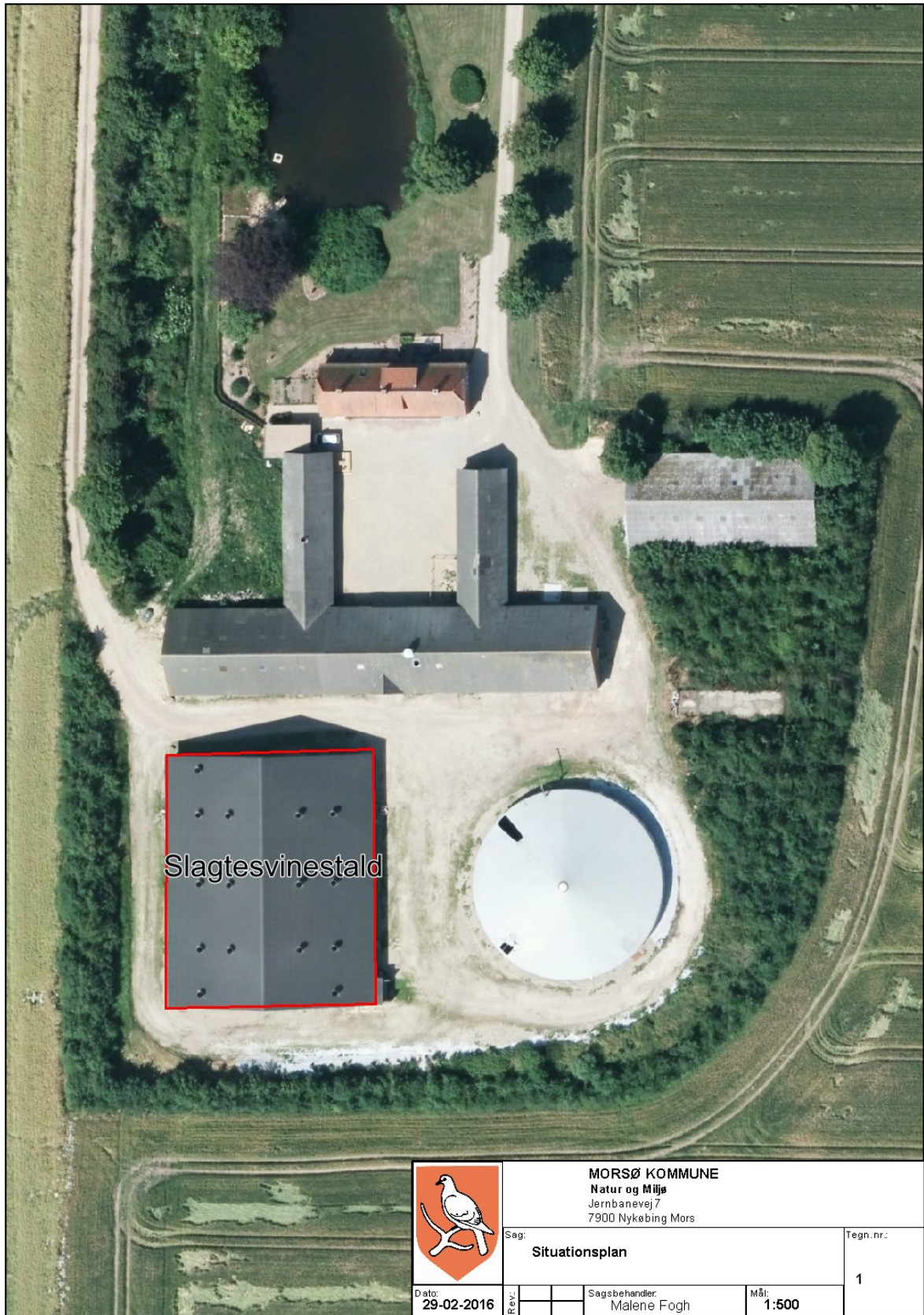
Bilag 5: Tabel over udbringningsarealer

Bilag 6: Natura2000-område nr. 42: Mågeodde og Karby Odde

Bilag 7: Natura2000-område nr. 28: Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted
Fjord og Agersø

Bilag 1 – Situationsplan

MORSØ KOMMUNE
 Natur og Miljø
 Jernbanevej 7
 7900 Nykøbing Mors

Sag:		Situationsplan		Tegn. nr.:
1				1
Dato:	29-02-2016	Sagsbehandler:	Malene Fogh	Mål:
Rev.:				1:500

Bilag 2 – Kapacitetsopgørelse

Hans Ejner Bertelsen
TOR skolevej 5
7970 Redsted M

Erklæring om tilstrækkelig kapacitet

Besætning på ejendom	Dyreenheder	Normproduktion tons gylle*
Slagtesvin	142 DE	2887 tons
Gylle Mariesminde	175,5 DE	3975 tons
Overdækning gyllebeholder		
I alt:		6862 tons

*Normproduktionen er inkl. drikkevandsspild, rengøringsvand samt regnvand fra møddingsplads og gylletank jf. Landbrugets Byggeblad 95.03-03.

Opgørelse over opbevaringskapacitet for husdyrgødning

	Kapacitet		Tilstrækkelig		Overkapacitet	
	m ³	mdr.	m ³	mdr.	m ³	mdr.
Eksisterende gylletank (TOR skolevej 5)	3000	5,24				
Eksisterende gylletanke (Mariesminde)	2200+930	5,47				
I alt	6130	10,71	5146,5	9	983,5	1,71

Undertegnede ejer/forpagter indestår for rigtigheden af ovenstående oplysninger om den nuværende og den projekterede opbevaringskapacitet.

Sted _____

Dato _____

Ejer/forpagters underskrift

Undertegnede konsulent attesterer herved, at ejendommens anlæg til opbevaring af husdyrgødning opfylder de krav om udbringning, udnyttelse og opbevaring af husdyrgødning i landbrug og andre virksomheder med dyrehold, som er fastsat i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v..

Brønderslev, den 7. marts 2016

Bodil Ulbjerg Jørgensen

Bilag 3 – Beredskabsplan

INSTRUKS

VED UHELD

STANDS UHELDET

FORSØG AT STANDSE UDBREDELSEN AF UHELDET F.EKS. VED AT SLUKKE FOR PUMPER, TILSTOPPE AFLØB MM.

FREMTAG BEREDSKABSPLANEN OG FORETAG DE TILTAG DEN ANVISER, MAPPEN LIGGER I FORRUMMET

TILKALD HJÆLP PR. TLF.

VED STØRRE UHELD RING 112 OG OPLYS:

- HVEM DER RINGER
- HVAD DER SKET
- HVOR DET SKET, BY OG ADRESSE

KONTAKT MILJØMYNDIGHEDERNE PÅ TLF. 9970 7000

KONTAKT EJEREN, HANS EJNER BERTELSEN PÅ TLF. 24792285 ELLER JEPPE BERTELSEN PÅ TLF. 60158641

RED MENNESKER I FARE

VARSEL ALLE ENTEN MUNDTLIGT ELLER VED HJÆLP AF TELEFON.

BEGRÆNS UHELDET

VED BRAND -LUK DØRE OG VINDUER TIL DET BRÆNDENDE OMRÅDE, MEN LÅS IKKE DØRENE. PÅBEGYND SLUKNING AF BRANDEN MED DE TILSTEDEVÆRENDE SLUKNINGSREDSKABER.

VED MILJØUHELD - FORSØG OPDÆMNING FOR AT UNDGÅ, AT DIV. STOFFER LØBER TIL DRÆNBRØND ELLER VIDRE I VANDLØB. OPDÆMNINGEN KAN EVT. FORETAGES MED JORD, HALMBALLER OL. AFHÆNGIG AF MÆNGDEN.

VED BRANDVÆSENET/MILJØMYNDIGHEDERNES ANKOMST

UNDERRET BRANDVÆSENET/MILJØMYNDIGHEDERNE OM UHELDETS BELIGGENHED, UHELDETS OMFANG OG EVENTUELLE PERSONER, DER IKKE ER KOMMET I SIKKERHED.

UDLEVER BEREDSKABSMAPPEN TIL BRANDVÆSENET/MILJØMYNDIGHEDERNE.

Beredskabsplan for landbruget Tor Skolevej 5

Indholdsfortegnelse:

TELEFONNUMRE.....
BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS
OVERLØB AF GYLLE - INSTRUKS.....
KEMIKALIE- OG OLIESPILD - INSTRUKS.....
TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER.....

Udarbejdet af ejer i samarbejde med ~~LandboNords~~ miljørådgivning

Revideret:	Dato	Ansvarlig (underskrift)
------------	------	-------------------------

2016		
2017		
2018		
2019		
2020		
2021		

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.m. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i forrum

Husk generelt:

Ved store uheld ring altid 112, ved mindre uheld ringes til miljømyndighederne. Er man i tvivl, ring 112, der har kontakt til kommunens beredskabstjeneste og miljøvagt.

Efter brand m.m. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald m.m.

TELEFONNUMRE

Ejer kontaktes på telefon 24792285 /60158641

Miljømyndighed kontaktes på telefon 9970 7000 dag

Falck kontaktes på telefon 7010 2030 dag eller nat

Brandvæsen kontaktes på telefon 112 dag og nat

Lægevagt kontaktes på telefon 7015 0300 dag eller nat

Dyrlæge kontaktes på telefon 21715308 dag eller nat

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Slå alarm

Tilkald brandvæsenet - RING 112 - oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne - hvor mange -
- Er dyrene kommet ud - art og antal der evt. er fanget

- Kontakt Hans Ejner Bertelsen 24792285, eller Jeppe Bertelsen 60158641

Handlinger

- Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og eventuelle kemikalier
- Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskortet.
- Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

- Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje

Hjælpemidler

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Pulverslukkere (se kortbilag)

OVERLØB AF GYLLE – INSTRUKS

Slå alarm

Kontakt beredskabet – Ring 112

Oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring

- Kontakt Hans Ejner Bertelsen 24792285, eller Jeppe Bertelsen 60158641

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

På telefon 9970 7000 dag

Handlinger:

- Forsøg opdæmning for at undgå, at gylle løber til vandløb
- Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. [afhængig af mængden af gylle.](#)
- Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med Kortmaterialet

Hjælpemidler:

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Halm
- traktor

OLIESPILD – INSTRUKS

Ved større overløb af olie - RING 112

Oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring

- Kontakt Hans Ejner Bertelsen 24792285, eller Jeppe Bertelsen 60158641

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

På telefon 9970 7000 dag

Handlinger:

- Forsøg opdæmning for at undgå, at eksempelvis olie løber boring eller vandløb
- Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer o.l. afhængig af mængden af olie.

Hjælpemidler:

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Halm

TRANSPORT AF HUSDYRGØDNING

Ved uheld under transport af husdyrgødning:

Slå alarm

Kontakt beredskabet – Ring 112

Oplys:

- Navn, placering (hvor uheldet er sket) og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring

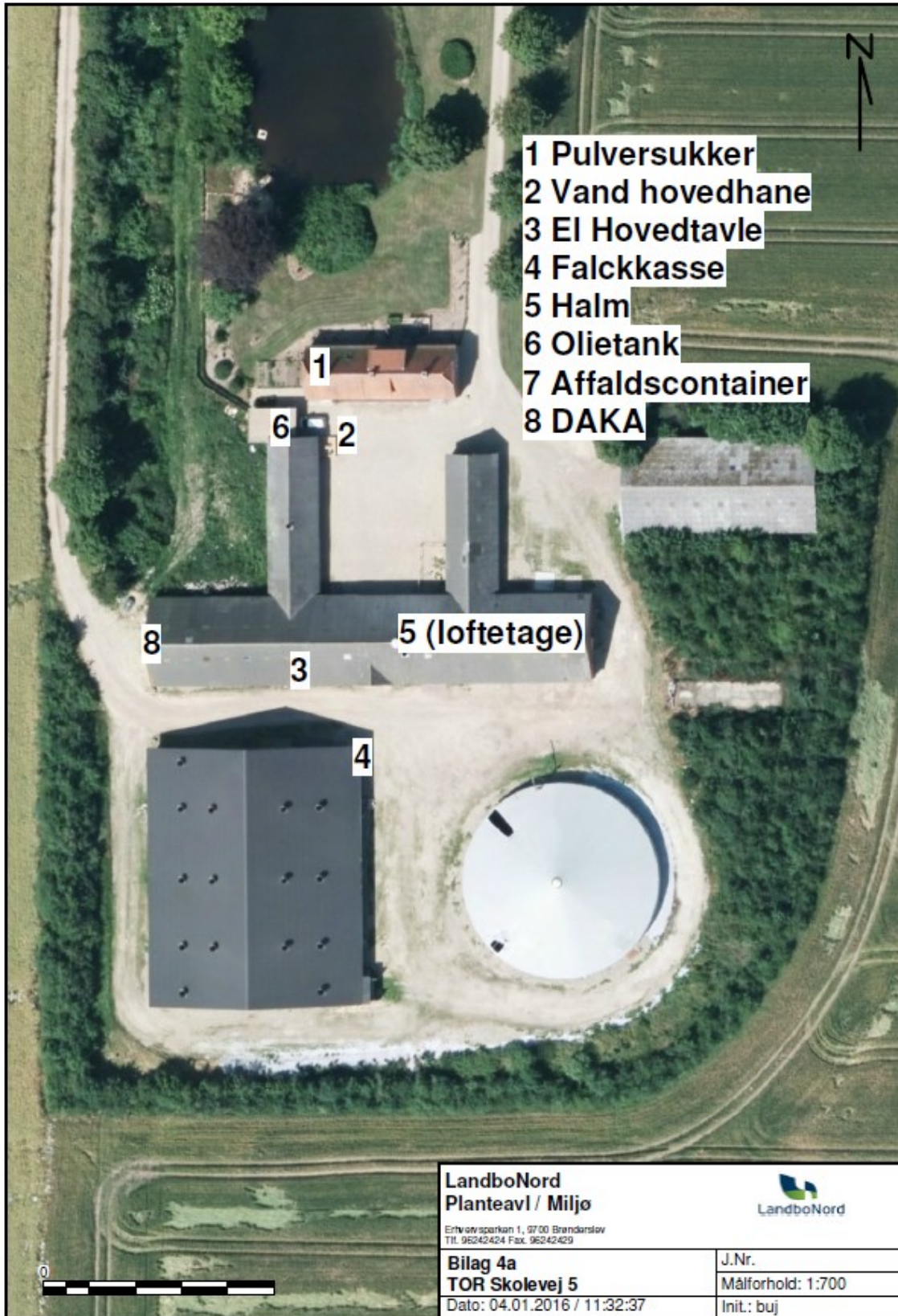
- Kontakt Hans Ejner Bertelsen 24792285, eller Jeppe Bertelsen 60158641

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

På telefon 9970 7000 dag

Handlinger:

- Forsøg opdæmning for at undgå, at gylle løber til vandløb, dræn eller grøfter
- Medbring evt. materiel, der kan være en hjælp til opdæmning
- Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne

LandboNord
 Planteavl / Miljø

Ertvovsparken 1, 9700 Brenderslev
 Tlf. 96242424 Fax. 96242429

Bilag 4a
TOR Skolevej 5

Dato: 04.01.2016 / 11:32:37

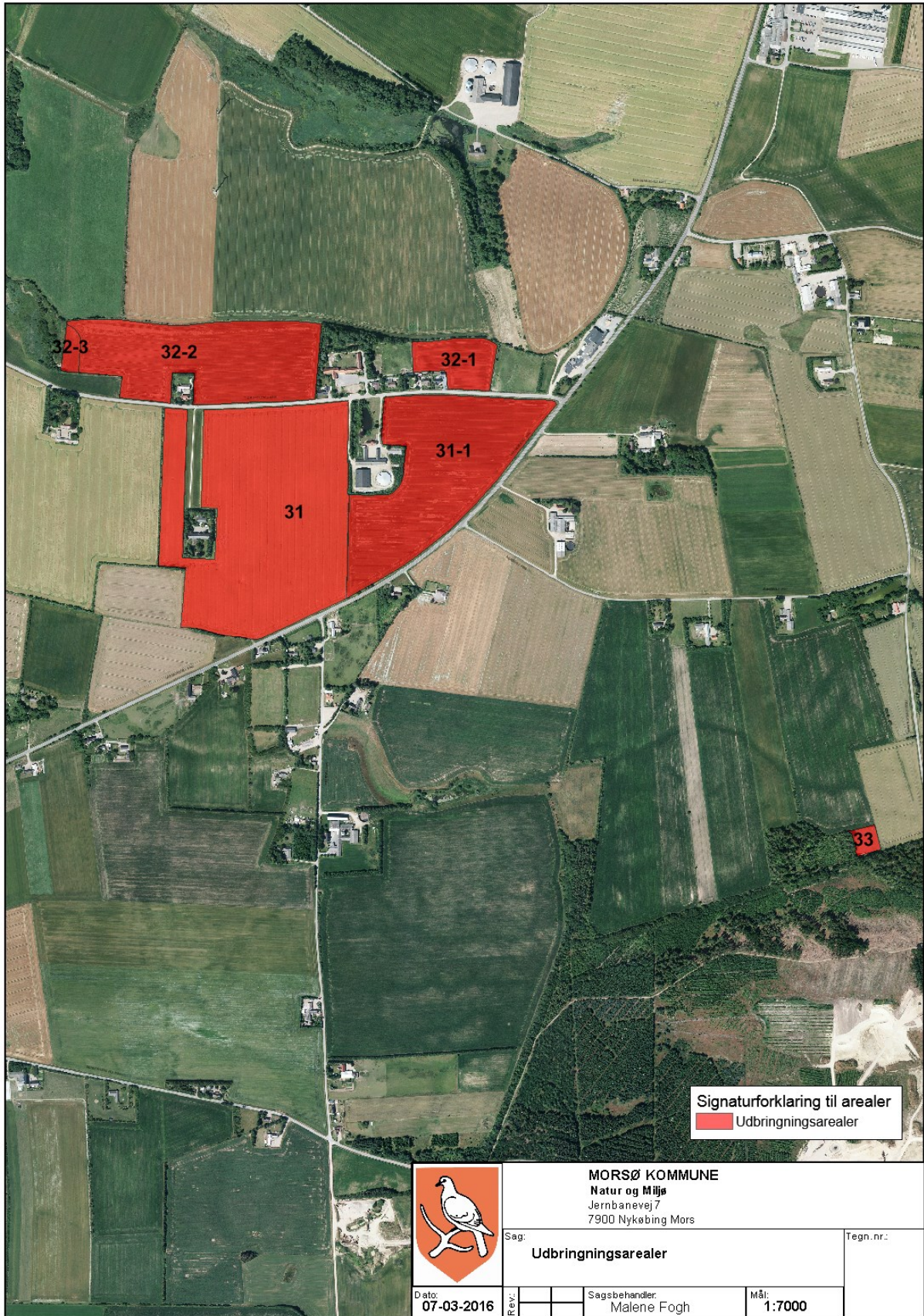
J.Nr.

Målforhold: 1:700

Init.: buj

Bilag 4 – Udbringningsarealer

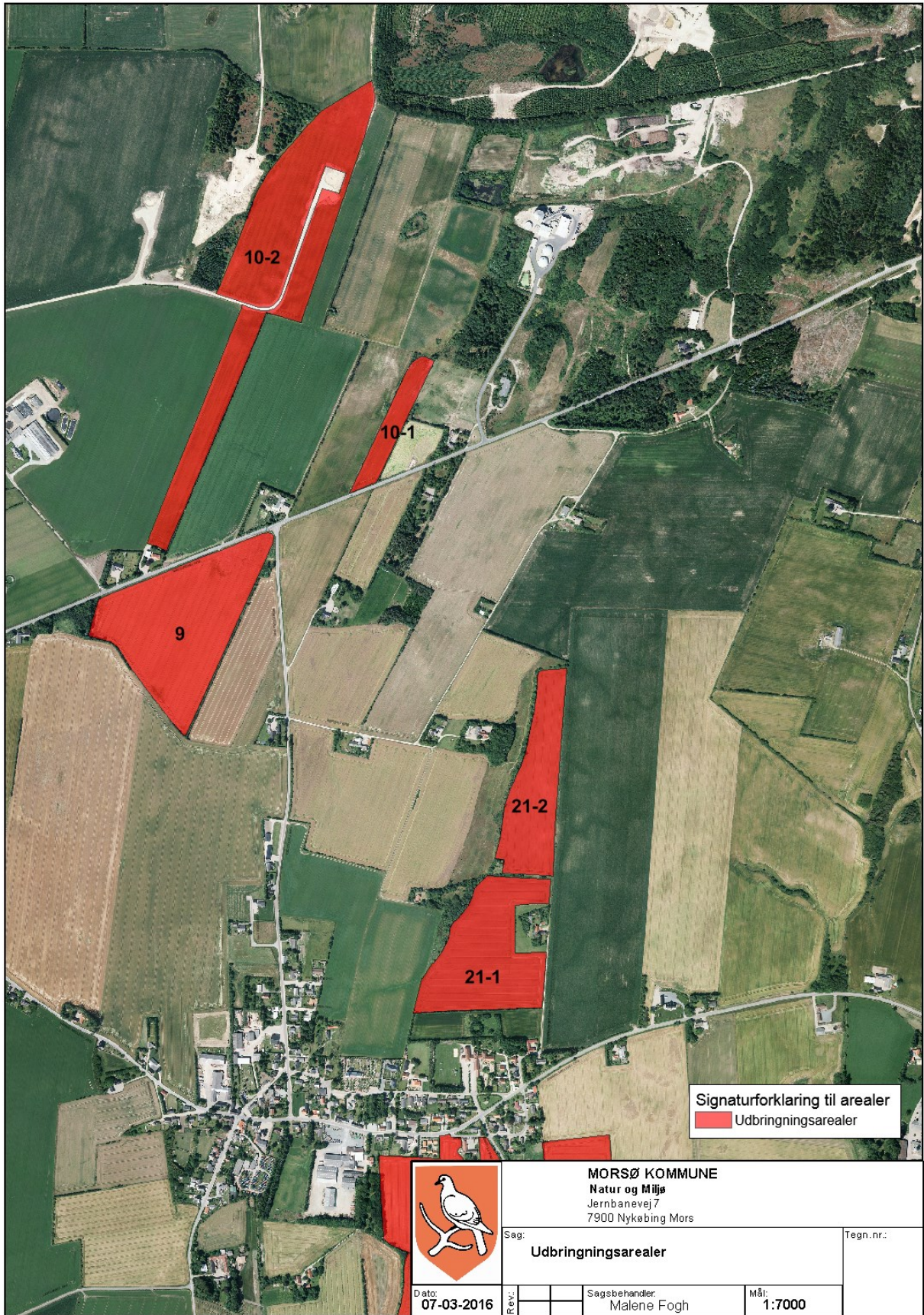

Signaturforklaring til arealer
 Udbringningsarealer

MORSØ KOMMUNE
 Natur og Miljø
 Jernbanevej 7
 7900 Nykøbing Mors

Sag: Udbringningsarealer		Tegn. nr.:
Dato: 07-03-2016	Sagsbehandler: Malene Fogh	Mål: 1:7000

Signaturforklaring til arealer
■ Udbringningsarealer

MORSØ KOMMUNE
 Natur og Miljø
 Jernbanevej 7
 7900 Nykøbing Mors

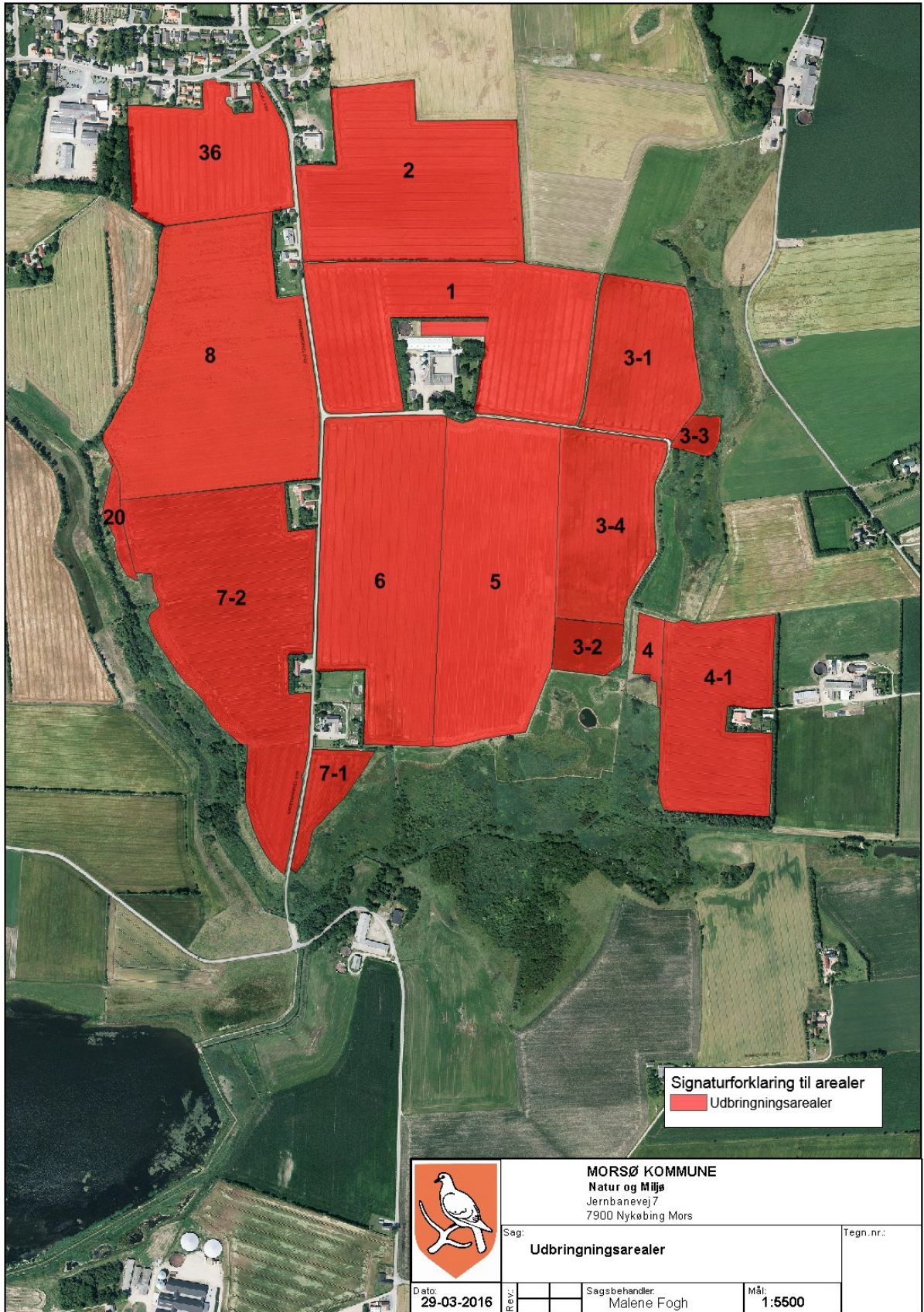
Sag: **Udbringningsarealer** Tegn.nr.:

Dato: **07-03-2016**

Rev.:

Sagsbehandler: **Malene Fogh**

Mål: **1:7000**

Signaturforklaring til arealer
 Udbringningsarealer

MORSØ KOMMUNE
 Natur og Miljø
 Jernbanevej 7
 7900 Nykøbing Mors

Sag: **Udbringningsarealer** Tegn.nr.: _____

Dato: 29-03-2016

Rev.: _____

Sagsbehandler: Malene Fogh

Mål: 1:5500

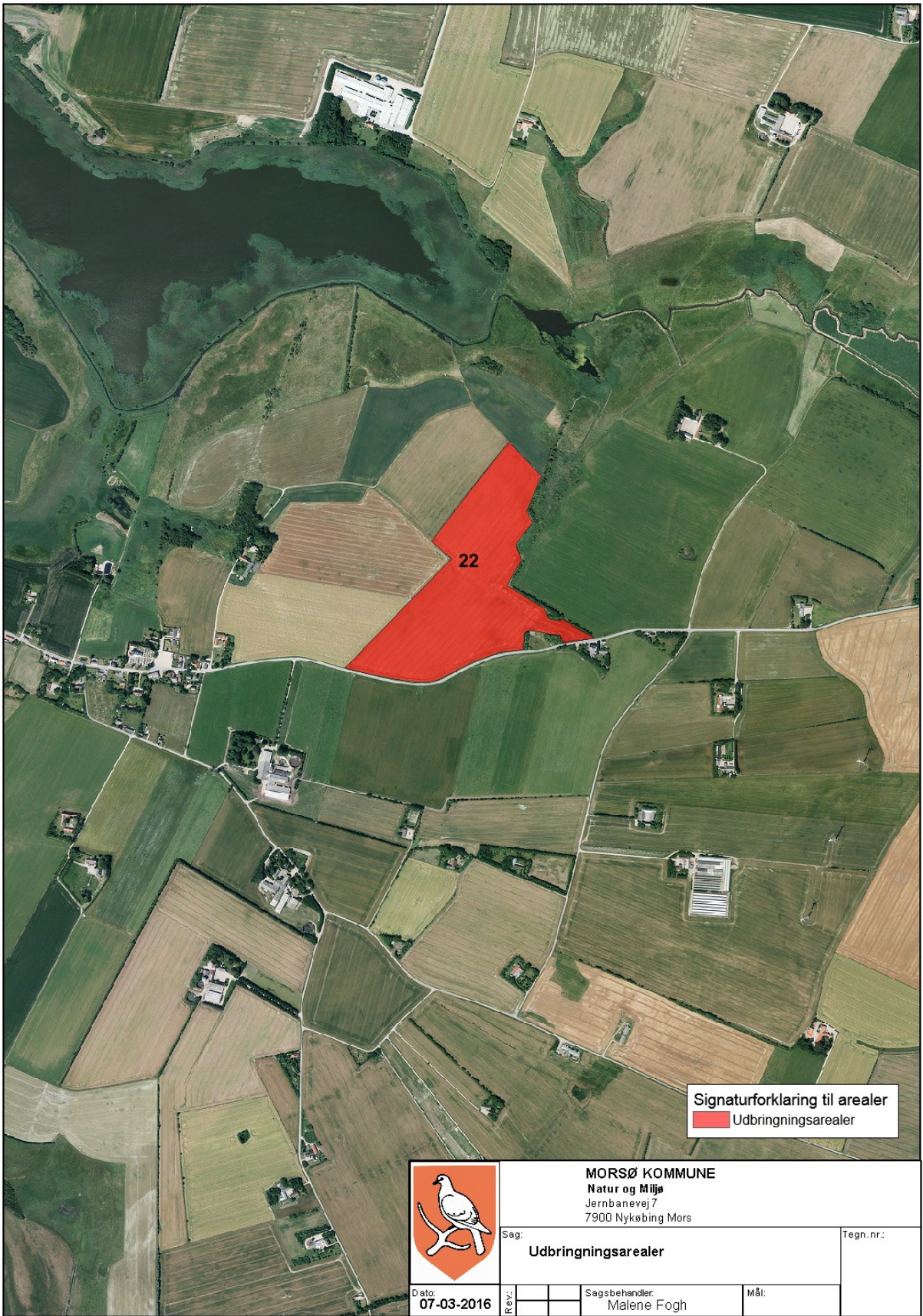

Signaturforklaring til arealer
■ Udbringningsarealer

MORSØ KOMMUNE
 Natur og Miljø
 Jernbanevej 7
 7900 Nykøbing Mors

Sag:		Tegn. nr.:	
Udbringningsarealer			
Dato:	Bev.:	Sagsbehandler:	Mål:
29-03-2016		Malene Fogh	

Bilag 5 – Tabel over udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd- skifte	Ref. Sæd- skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1 (ha)	P-kl. 2 (ha)	P-kl. 3(ha)
33	0,30	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00
7-2	12,35	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	12,35	0,00	0,00	11,77	0,00	0,58	0,00
31-1	9,84	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,14	0,00	9,70	0,00	9,84*	9,84	0,00	0,00	0,00
7-1	1,15	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	1,15	0,00	0,00	1,15	0,00	0,00	0,00
6	10,60	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	10,60	0,00	0,00	10,60	0,00	0,00	0,00
5	10,60	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	10,60	0,00	0,00	10,60	0,00	0,00	0,00
3-4	5,13	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	5,13	0,00	0,00	5,13	0,00	0,00	0,00
22	13,17	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	13,17	0,00	0,00	13,17	0,00	0,00	0,00
34	7,68	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	7,68	0,00	0,00	7,68	0,00	0,00	0,00
32-1	1,64	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	1,64	0,00	0,00	1,64	0,00	0,00	0,00
3-3	0,43	Nej	JB11	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,43	0,00	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00
4	0,51	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,51	0,00	0,00	0,51	0,00	0,00	0,00
4-1	6,05	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	6,05	0,00	0,00	3,57	0,00	2,48	0,00
1	10,31	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	0,00	10,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,31
3-1	4,65	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	0,00	4,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,65
20	0,43	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,43	0,00
3-2	1,02	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	1,02	0,00	0,00	1,02	0,00	0,00	0,00
36	5,46	Nej	JB6	Nej	S2	S2	0,00	0,00	5,46	0,00	0,00	5,46	0,00	0,00	0,00
8	13,25	Nej	JB6	Nej	S2	S2	0,00	0,00	13,25	0,00	0,00	13,25	0,00	0,00	0,00
21-1	5,43	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	5,43	0,00	0,00	5,43	0,00	0,00	0,00
32-2	8,25	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	8,25	0,00	0,00	8,22	0,00	0,03	0,00
31	17,15	Nej	JB4	Nej	S4	S4	3,73	0,00	13,42	0,00	17,15*	17,15	0,00	0,00	0,00
2	9,58	Nej	JB6	Nej	S2	S2	0,00	0,00	9,58	0,00	0,00	9,58	0,00	0,00	0,00
10-2	10,26	Nej	JB4	Nej	S4	S4	10,26	0,00	0,00	0,00	4,65	10,26	0,00	0,00	0,00
10-1	1,32	Nej	JB4	Nej	S4	S4	1,30	0,00	0,01	0,00	1,32	1,32	0,00	0,00	0,00
21-2	3,88	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	3,88	0,00	0,00	3,88	0,00	0,00	0,00
9	7,82	Nej	JB4	Nej	S4	S4	7,82	0,00	0,00	0,00	7,82	7,82	0,00	0,00	0,00
32-3	0,34	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,34	0,00	0,00	0,34	0,00	0,00	0,00
Total	178,61						23,57	0,00	155,04	0,00	40,79	160,12	0,00	3,53	14,96

Bilag 6 - Natura 2000 område nr. 42: Mågerodde og Karby Odde

Udpegningsgrundlag og beskrivelse jfr. basisanalyse:

Arter

1355 Odder (*Lutra lutra*)

Naturtyper

1150 *Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand (1) -

1330 Strandenge

3260 Vandløb med vandplanter 3 stationer 3

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

7230 Riggær

Fugle

Lysbuget Knortegås

Klyde

Hjejle

Havterne

Dværgterne

Områdebeskrivelse

Området udgøres af 1/3 marine områder, der består af kystnære arealer ud for den vestlige del af Mors. Den øvrige del af området består mest af relativt store arealer med strandenge, der er beliggende nedenfor den gamle kystskrænt ved Limfjorden. Området er en værdifuld fuglelokalitet for flere yngle- og trækfugle.

Vigtigste naturværdier

I området findes der flere naturtyper, som i kraft af deres relativt store arealmæssige udstrækning eller deres høje naturkvalitet er af enten regional eller national betydning. Således forekommer der relativt store arealer af større lavvandede bugter og vige, samt af strandenge. Af andre vigtige naturtyper må især nævnes kystlaguner og strandsøer, der er beliggende indenfor strandengene, samt strandoverdrev og mindre arealer med riggær og væld.

Som fuglelokalitet er området især værdifuldt for ynglefuglene Klyde, Havterne, Dværgterne og Brushane, samt for trækfuglene Lysbuget Knortegås og Hjejle. Odder færdes her også. Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper. På hver lokalitet er tilstanden beregnet ud fra en række registreringer i felten af de økologiske forhold (struktur) og artssammensætning. Denne tilstand er truet af de nedenfor nævnte trusler.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstoffbelastning fra luften udgør især en trussel mod de kvælstoffølsomme naturtyper. Det gælder særligt for riggærene, hvorimod strandengene er vurderet som værende mindre kvælstoffølsomme. Tålegrænsen vurderes at være overskredet for riggærene. De marine naturtyper er fortsat truet af tilførsel af kvælstof og fosfor fra land.

Tilgroning med træer og buske udgør indtil videre ingen trussel, idet at der fortsat sker afgræsning på en stor del af strandengene, dog er flere strandenge ved f.eks. Karby under kraftig tilgroning med Tagrør. Vegetationen er dog generelt så høj at tilgroning vurderes at udgøre en trussel mod strandengenes græsdominerede naturtype på lang sigt. Skabelonen skal udvides med resume for de andre natura 2000 områder, når disse laves i forbindelse med sagsbehandlingen fremover.

Arter og naturtypers i ugunstig bevaringsstatus på baggrund af naturplanens indsatsprogram for område 42:

Naturtype/art	Trusler	Indsats/type
1150 Kystlaguner og strandsøer	Ej tilstandsvurderet	
1160 Større lavvandede bugter og vige	Udvaskning af næringsstoffer	Vandplan, husdyrlov
1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde	Ej kortlagt	
1310 Vegetation af kveller eller andre strandplanter på mudder og sand. (Enårig strandengsvegetation)	Ej kortlagt	
1330 Strandenge	Direkte og indirekte gødskning, tilgroning	?
3260 Vandløb med vandplanter	Vandløbsvedligeholdelse, dårlige fysiske forhold	
6210 Overdrev på mere eller mindre kalkholdig bund	Kvælstofdeposition, (fragmentering jfr. indsatsprogram)	Husdyrlov
7230 Riggær	Kvælstofdep., fragmentering, tilgroning	Naturplan

Tabel 1. Ej kortlagte/tilstandsvurderede naturtyper er medtaget, idet de skal have gunstig bevaringsstatus

Fugle	Trusler	Indsats/type
Klyde, ynglefugl	Forstyrrelse, prædation, hydrologi, manglende afgræsning	Naturplan, adm. retningslinje
Havterne, ynglefugl	Forstyrrelse, prædation, hydrologi, manglende afgræsning	Naturplan, adm. retningslinje
Dværgterne, ynglefugl	Forstyrrelse, prædation	Naturplan, adm. retningslinje
Lysbuget knortegås, trækfugl	Udvaskning af næringsstoffer ift. ålegræs, tilgroning af strandenge	Vandplan, husdyrlov, naturplan

Arter/naturtyper med gunstig bevaringsstatus i område 42:

Odder & hjejle

Bilag 7. Natura 2000 område nr. 28: Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag og beskrivelse jfr. basisanalyse:

Arter

- 1103 Stavsild
- 1166 Stor vandsalamander
- 1355 Odder
- 1365 Spættet sæl
- 1393 Blank seglmos (*Drepanocladus vernicosus*)
- 1528 Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)

Naturtyper

- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 *Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1170 Rev
- 1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1220 Flerårig vegetation på stenede strande
- 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
- 1330 Strandenge
- 2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks Ikke kortlagt -
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 7140 Hængesæk og andre kærsmfund dannet flydende i vand
- 7220 * Kilder og væld
- 7230 Riggær

Fugle

- Lysbuget Knortegås
- Hvinand
- Tp. Skallesluger
- Klyde
- Hjejle
- Havterne

Områdebeskrivelse

I området findes flere naturtyper, som i kraft af deres store arealmæssige udstrækning eller deres høje naturkvalitet er af enten regional eller national betydning. Således forekommer ca. 20 % af Nordjyllands samlede areal med strandenge i området. Strandengene er vigtige for de truede fuglearter Alm. Ryle og Brushane.

Vigtigste naturværdier

Der er store marine værdier i området i kraft af forekomsten af nogle af landets største lavvandede fjordområder. Disse arealer har tidligere rummet vidtstrakte flader med ålegræs. De lavvandede marine områder omkring Agerø er af international betydning for Lysbuget Knortegås. Den store nordlige lagunesø på Agger Tange er et vigtigt nationalt forstyrrelsesfrit område for specielt Spids-, Krik- og Pibeænder, ligesom Agger Tange er et vigtigt rastested for bl.a. Klyder og Hjejler. Dertil kommer, at flere af områdets uforstyrrede holme udgør vigtige ynglelokalteter for Split-, Fjord-, Dværg- og Havterne.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning fra luften udgør især en trussel mod forekomsterne af sure overdrev, tørre heder, klitheder, grå/grønne klitheder, idet tålegrænsen er markant overskredet for de fleste arealers vedkommende. Dette gælder i mindre grad for kalkoverdrev, rigkær og kildevæld. Ligeledes er store dele af de marine naturtyper i Limfjorden fortsat truet af for store tilførsler af næringsstof. Dette betyder igen, at fødegrundlaget for de fugle, der er tilknyttet især ålegræsbestandene er truet.

For de fire tørre naturtyper, tørre heder, grå/grønne klitter, klitheder og kalkoverdrev udgør tilgroning i form af høj vegetation en stor trussel på både kort og lang sigt. De grå/grønne klitter og kalkoverdrene er ligeledes truet af tilgroning i vedplanter. For de våde naturtyper - strandeng, kildevæld, hængesæk og rigkær udgør tilgroning i form af først og fremmest højstaudevegetation en stor trussel. Tilgroning af tidligere afgræssede engarealer m.v. er en stor trussel for en lang række fuglearter, først og fremmest de ynglende vadefugle.